

Universitätsbibliothek Paderborn

**Saxonia || Et || Metropolis || Alberti Crantzii || Historici
Doctiss. Sacrae || Theologiæ & Iuris Canonici Doctoris |||
celeberrimi, ac Ecclesiæ Ham-||burgensis quondam
Decani**

Krantz, Albert

Coloniae, 1574

Capvt XXXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11453

per clerum regionum: nihil tale potuit excogitari, quo
placarentur animi Flandriam gubernantium: Pertinax
erat studium partium. Videbatur aqua depositare Ma-
ximilianus, vt tradito in manus eius filio, sex vtrig, ar-
bitris causa mandaretur agenda. Sed nihil apud per-
tinaces. Arbitrabantur, id quod verisimile fuit, si se-
mèl in paternas manus filius recidisset, difficile ite-
rū eruere fore: Nec tamen formidabant puellam
germanam in manus dare Francorum. Sed durius il-
lis visum, carere puero quam puella? Illa enim transit
in ius mariti.

CAPVT XXXVI.

PEr quod tempus, nè diù Saxonia inconcussa mane-
ret, Henningus Hildesemensis episcopus, qui multa
fecit priusquam ad tranquillam ecclesiæ suæ gubernati-
onem perueniret: cùm post septem annos persentiret
necdum esse emollitos ad plenum suorum in se animos,
& ad tranquillitatem iam grandæuus adspiraret: cum
propinquo suo Bertoldo Verdensi episcopo loquutus, mo-
desta sibi reseruata portione egit, vt ille acciperet ecclæ-
siam apostolica prouisione, suæ nihilominus Verdensis
administrationem papali prouisione, consentiente vtroq,
capitulo, retineret: Idq, annuentibus vtrobisq, patribus
in capitulo, prouidente summo pontifice, ita est consti-
tutum. Henningus apud ecclæiam quiete sibi constituta,
totus in Deum conuertitur. Bertoldus multa nobilitate
stipatus, ad Hildesensem ecclæiam omnium gratula-
tione introducitur. Non tamen fuit diurna eius ad ci-
uitatem & ciuium in se tranquilla conuersio, quod neq,
integro affectu ciuitas dimisisset Henningum suum, pro
quo tanto labore sudasset, & iam apud Bertoldum lice-
resibi quod merita præsumeret, non videret. Itaq, ad-
uersan-

S A X O N I A E

uersantem animum statim in apertum bellum habuere paratum: Omnis ecclesia militia cum magna parte capituli inhaesit, ut debuit, episcopo. Henricus dux Brunswicensis & wilhelmi filius, iam rerum potitus, ipsis Hildesemibus aduersatus, episcopo tulit suppetias. Causa belli tanti, quod exhaustae bellis ecclesia succurri poscit a ciuibus pontifex, permisso rerum in vrbe venalium tolerabili impositione: (Gabellam Itali vocant) Sed cum ciues induci non possent, armis cogendi, & malis edemandi videbantur. Sed durum a stirpe genus frangiput, fleti non patitur. Multa vicijs fuere leuiaplia: bis dux iunctus episcopo, totis agminibus in urbem versus, oppugnauit: Aliquandò dimissis iumentis in pedes constiterant, properantes ad proxima vrbis repagula: ibi q^z stantes in aduersos ciues pugnauere. Egressi deinde ciues, Sublimem, quam vocant, Hamelen expugnant, ibi q^z captos aliquot militares abstraxerunt: Crebrius ad vicina vastabundi procurrunt, eodem sole reuersti in urbem: Multa inuicem intulere incommoda. Vicinae vrbes, quod causa quoq^z illarum agi videbatur, tulere ciuibus auxilia. Venerat comes de Retberge cunctis expeditis de Westphalia militibus trecentis quinquaginta, petiturus urbem Hildesem, ut illis militaret. Id resciuit dux Henricus, statuit q^z cum ecclesia militaribus opportuno loco illis insidiari, inter Leinam & Deistram, ad montem quem vocant Peuters, incurserunt captis omnibus. Sed tum se maior hostium manus prodidit. Brunswicenses, Luneburgenses, Goslarienses, Magdeburgenses, Embiccenses, Göttingenses, Northemenses, Stendalienses, hostilia nuncianuere, & collatis armis introduxere, nemine in aduersum prodeunte, per munitionem Buckental: episcopos Ostiaburgensem, Minden-

sem, de

sem, de Lippia, de Hoia, de Scowenborg, de Diepholt,
comites & barones, & Henricum ducem de Brunswi-
co Transsyluanum de Grubenhagen, qui magna spe in-
gressus, quod ad possessionem aliquando antiqui, ut fere-
bat, dominij, ducatus de Brunswico, tantis collatis in
vnum armis, reduceretur. Sed tunc incommoda multa
sunt collata terris: Oppidum Sarstede exustum, magnis
licet viribus defensum. In terra Brunsuccensi multa
est vastitas irrogata, & poterat esse maior, si vnum
omnes sensissent: Multæ quoq; exustiones in terra Got-
tingensi: Nec aliud tanto molimine peractum est, quam
ut rurales casæ per agros exurerentur, agri vastaren-
tur, præda abigerentur: Aliquot vicissim captiui alter-
nauere. Sed nihil tale prouenit, quod æquaret captum
cum commilitonibus comitem de Westphalia, duobus fe-
rè annis tracto bello.

CAPVT XXXVII.

Annus erat octuagesimus quintus, cum graui in-
uicem odio, hinc dux Maximilianus, indè verò
Flandrij sauirent: quibus erant ductores Iacobus de
Remont, comes sancti Pauli, & Philippus Desquor-
des cum armatura sua. Statim verò cœperunt esse
Franci in Flandrenibus suspecti, quod colloquium fo-
uerent, alter cum Philippo de Rauensteen, duci tum
adherent, ex eo die, quo placita inter oratores regis
constituta Flandrenses non implerent: alias etiam,
quod criminaretur ipsi duci verbum fecisse. Itaq; for-
midantes Flandrij nè in manus ducis proderentur, pau-
latim se à Francis retraxere. Percrebuit rumor, quod in
manus ducis iterum tradeda Brugensis vrbs diceretur.
Iterum tumultuatio grauis in ea confurgit: noua in su-
spectos cœcitatio: Nec Gandaui maior erat trāquillitas.

Cum